

LBRIS

We know
books

EUGEN BARBU
Săptămâna
nebunilor

Prefață de Alexandru Dumitriu

LITERA
București

Cuprins

<i>Un poem al ruinurilor și o spovedanie mascată</i> (Alexandru Dumitriu).....	5
Săptămâna nebunilor	25

Venezia rămăsese de mult în urmă. Prin cristalul verde aburit al carozzei nu se zăreau decât palele ploii, ciuruind pómii fără frunze din marginea drumului. Fanalele trăsorii aruncau o lumină tremurătoare în noroiul alunecos. La câte o cotitură, Hrisant Hrisoscelu zărea trupurile umede ale cailor, patru armăsari ungurești, bine hrăniți, biciuiți cu sânge de către surugiu. Alături, silueta secretarului său livonian, trăit în Bucuresci și la Peterzbuc multă vreme, pe urmă în cancelariile contelui Capodistria, fiul natural al contelui Goncearov, cum mințea cu seninătate, făcut cu o curvană regală de la curțile împărătești, pe nume Militrisa, moartă de ani vreo doisprezece, în mizerie la Paris, de unde îl culesese Christo, nici el nu mai știa cum, pentru că astfel de persoane suspecte, plutind în mocirla vicilor unui oraș cum era Luteția, mai curând te vânează ei pe tine decât tu pe ei. Ei sunt trimiși de cine știe cine și nu află nici până la moarte ce anume urmăresc. Semăna mai mult a grec decât a livonian, era un bărbat șters, îmbrăcat corect, răbdând orice observație, fără nici o tresărire, ascultând și memorând totul cu precizie, neuitând nimic, știind că orice greșeală se poate termina cu o concediere în asemenea timp de nepace. Purta fracul voltairienilor, joben de mătase, mănuși albe, pantofi fără fluturi, baston, iar la asemenea vreme își arunca peste

vestmintele scumpe de postav venețian o pelerină neagră, ușoară. Îl poftise să ia loc lângă el pe bancheta trăsुरii, acela nu-l refuzase, primise greu pentru a-i arăta că încă îl respectă ca pe un stăpân deși nu știa dacă avea să mai capete vreun taler de la un om ca el, încăput la mari datorii. Ceasurile ospetelor săvârșite între pahare și sănătăți lăsau loc răbdării. Nu vor mai fi desfătări cu lăutari, nu se vor mai juca cărțile, neprieteni se vor arăta nemiloși și-l vor părăsi pentru că în casa lui din București către care se îndrepta cu o inimă posacă nu se vor mai omorî asupra mesii la feluri și bucate plătite de el și juruințele de dragoste ale femeilor se terminaseră. Nu era nici bătrân măcar, la asta se gândea Hrisant Hrisoscelu. Fusese bogat, cereștii lui patroni îl părăsiseră, trebuia să invente ceva, să-l mintă întâi pe acest secretar care va duce iute vorba în târgul Bukurli că urmașul bogatului Hrisoscelu, bătrânul, se ruinase pe unde fusese. Cu o noapte înainte dormise la Pesta, în casa baronului Burckhardt. Nu fusese o primire rece, dimpotrivă, masa îmbelșugată, tutunul bun și conversația agreabilă îi dăduseră până la un punct speranțe, dar când adusesese vorba de un credit mai mare, gazda se prefăcuse a nu înțelege, lăsându-i impresia că nu știe nimic din ce i se întâmplase și că-l tratează cum îl tratase până atunci: ca pe un om care nu are nevoie de nimic. Îi schimbase caii, dăruindu-i acești armăsari focoși și rugându-l să-și păstreze carozza în care călătorea de două zile, o trăsură lucrată cu grijă la Viana, numai atlazuri moi și oglinzi în care nisipul timpului încă nu intrase, trăsură ce cu siguranță că-l va scoate din sărite pe Principe când va ieși cu ea la priveală până la Heleşteu, la Băneasa, unde se plimbau elcii și boernașii Bucurescilor. În curtea palatului său cu pietrișul bine greblat, udat din belșug de ploaia interminabilă a aceluia noemvre, baronul Burckhardt îl îmbrățișase și-l bătuse pe umeri, urându-i sănătate și invitându-l ca la viitoarea călătorie la Paris sau la Venezia să-i facă cinstea de a înnopta tot la el... Vorbe, totul se terminase, îl aștepta coltucul lui Babic, Cutia Milelor, azilul și tot restul de umilințe,

avea să termine la troaca lui Moruzi, să primească pomană ca boer Dudescu, dacă nu și-o face cumva seama într-o astfel de noapte, cum era aceasta în care intra în București după atâta risipă și nebunie, ca să-și ia locul între boerii ruginiți ce pândeau la cahvenecele de lângă Curtea Veche svonurile din Divan sau în grădina Mavrului unde se mai târau încă urmașii sărăciți de tot ai mazililor ce muriseră în închisoarea Bostangi, sau așteptaseră câte o jumătate de secol în mahalaua de la Ceșmé-Bosfor, bâziiți de muștele ce erau zețele acelor locuri și care-i desfătaseră pe filosofii greci... Pentru el, ca și pentru pegra aristocratică, umplând Pera ca niște păduchi, ușile Altarului Puterii se închiseseră de mult și pentru totdeauna. Ar fi fost mai bine să i se întâmple moarte decât să mai ajungă acolo unde îl ducea luxosul echipaj dăruit de baron. Un an ar fi reușit să mintă pe cei din jur, mai avea câte ceva de vândut, caii lui vestiți de la Herăstrău, câteva pâlcuri de păduri, balta de la Chiselet, niscaiva scule uitate pe cine știe unde, tocmai pentru astfel de împrejurări, cum învățase, ca orice fiu de neam mare, vreo două mine de sare, cam stoarse și braniștele de vânătoare la care toți râvneau, dar când începi să vinzi toată lumea știe că scapeți și atunci nimeni nu te mai bagă în seamă. Trebuia să se prefacă, cum o putea, cheltuind nebunește, ca și când averea lui ar fi sporit în lipsă și pe acolo, pe unde fusese îi mersese numai bine. Era cunoscut ca risipitor, se gândise în săptămâna dinaintea plecării de la Venezia să cumpere pe câteva mii de taleri niște pietre false de la un bijutier maran care locuia în vechiul ghetto, coliere și inele cu ametiste de rășini lustruite și brățări, atât de bine imitate că numai un bun cunoscător l-ar fi dibăcit, și asta după multe cercetări, că marfa lui bine încuiată într-o ladă de lemn scump nu făcea prea mult. Acum îi părea rău că înnoptase la baronul Burckhardt, pentru că acesta, oricum, în afară că nu era un om care nu bârfește, totuși va spune cuiva că urmașul Hrisoscelului scăpătase. Prețul era bun: o trăsură de 20 000 de taleri pe puțin care va orbi Bucurescii, dar o casă mare se ține cu sume nebunești și

el trebuia să risipească, să dea serbări, să cheme lumea acasă, să tragă artiști de Sfântul Gheorghe, când se trimitau caii în Ceair, să îmbrace de Paști o icoană făcătoare de minuni în argint, să dea de pomană în fiecare sâmbătă, să înalțe slujbe la Mitropolie și să trimită cucoanelor pietre cum nu se vedeau pe aici. A avea să scrie prietenilor lui, contelui Lagarde, verișoarei sale, Elenco, ce sta la Smirna și clocea pe parale bune rămase după bărbatul mort, contelui Luca de Gasperi Belleval și marchizului de Saint Aulaire pe care-i găzduise pe la moșiile lui; mai erau alde Meitani, și el baron, cu titlul cumpărat la Viana, cavalier de Malta, alde Polizu Cendo, negustorii ca Hagi Moscu, Iancu Scuffa și chiar Manuk Bey dacă s-ar mai întoarce de pe la misterioasele lui treburi atât de amestecate. Mai erau zarafii care dădeau cu dobânzi grele sume mari, o să mai scrie lui Gianachi Dimitrie Caribolu ce nu era nici el un fitecine...

– Nu oprim, jupâne? se auzi de pe capra trăsurii glasul umezit de frig al servitorului său pe care-l știa la spatele carozzei, ca să-i păzească cuferele grele, legate cu curele.

– Ajungem într-o jumătate de ceas, de ce să mai oprim? se mirase vizitiul care vorbea românește. Caii au mâncat la Sibii. Nouă o să ne dea boer Hrisoscelu ceva rachiu să ne încălzim și la noapte să te ții...

Se auziră câteva glume grosolane pe seama unor celeltnice cunoscute de ei doi pe podul Beilicului unde așteptau în crâșme sordide curvele podărese ce nu făceau nazuri. Livonianul nu spunea nimic, nu scotea un cuvânt. Rafalele de apă tot mai loveau pieziș în lanternele de cristal ale trăsurii și în zare nu se deslușea nici o lumină, de parcă Bucurescii ar fi fost înghițiți de noaptea profundă de noemvrie.

– Vine bălana, zisese cu glas mare servitorul Iusufache ce-l așteptase la Sibii, gură bogată abia așteptând să ajungă acasă unde-i plăcea atât de mult.

Hrisant Hrisoscelu ura orașul pe care l-ar fi părăsit pentru totdeauna dacă ar fi putut, iar să te întorci acolo pe o asemenea vreme era ca și când te-ar fi aruncat cineva într-o latrină

de mavrofori. La vremea asta pe ulițe se stingeau fanalele și umblau ucigașii, noroiul avea să îngroape roțile trăsurii pe care numai caii bine hrăniți ai baronului Burckhardt erau în stare s-o mai scoată la drum bun. Se zăreau, ici și colo, mici luminițe, opaite de seu tremurând dincolo de pieile de porc ce țineau loc de geam deasupra ușilor închizând bordeiele ca niște morminte. Grădiniarii din marginea orașului intrau în iarnă cu familiile lor și nu aveau să mai iasă până la primăvară, stând claie peste grămadă cu muieri și copii, mai rău ca animalele. O sărăcie cumplită îi adunase laolaltă pe lângă niște cărămidării de unde un strămoș de-al său scosese averea pe care stătuse el cu cei dinainte până în acel păgubos an al întoarcerii la Bucuresci. Ca să uite de toată mizeria își aminti de Rhodosul cel cu mori de vânt, de apa lui verde ca un smaragd în care rarile furtuni ale Asiei aruncau pescăruși uciși de oboseală, ori rândunicile venite de cine știe unde. Ce loc de pace! Dar chioșcul de la Therapia cu florile lui violete de bouganvilleea, căzând ca niște cascade, ori insulele Prinkipo-Haliki, anticamera domnitorilor fanarioți ce uitau cum sfârșește fericirea vieții lor în așteptarea firmanelor cumpărate cu sute de pungi de aur, toată acea lume orientală, amestecată, plină de intrigi, cu micile ei tabieturi și pe urmă cu jalea veștilor so-site de departe și cu înmormântările descăpățânaților și cu slujbele preoților. Utopos! Nu există un asemenea loc, zisese careva. Ba exista, el trăise acolo ani buni, văzuse mărirea și decăderea Vizanțului prin amintirile altora, prin cele cetite și mai ales privind alaiurile fericitelor ce se duceau spre bucuria încoronărilor între steagurile lor putrede de sângele altora, în aplausurile mulțimii căreia i se aruncau bani la răspântii pentru a meni noroc și cum nu semănau aceste plecări fericite cu întoarcerile lipsite de semeție, cu ceremonii deșuchiate ale luării puterii la care atât visase, și el, și-ai lui, și la care n-ajunsese, la ziua luminoasă când un cal arăbesc cu tacâm de aur trebuia să-l ducă până la locul petrecerilor fastuoase unde Serenissimul ar fi trebuit să-i dea buzduganul cel bătut

cu briliante. Ai lui ținuseră numai poalele caftanului domnesc al altora, în urechile lor nu sunaseră niciodată miraculoasele cuvinte: Mugibengè amel oluna, cuvintele investiturii, mereu alții urcau în scările cailor domnești, urmați de hageghianii de la Divan, și ei călări, umbrind zidurile Hâs Farunului de o umblătoare coloană fericită în soarele Marmaralei ce mirosea vara a hoit și scotea pe decapitați la maluri printre cipreși, devorați pe jumătate, niște biete trupuri lepădate, ceea ce mai rămăsese din strălucirea lumii. O, cum se înfiorau erodiile de stârc alb în primăverile Sтамbulului, spre seară când mulțimea beată de slava Sultanilor ieșea în priveală să mai vadă un viitor mort, dus cu alai spre curțile cele mari. Cai, sudoare, cerșitori, șandalii bătându-se pentru un galbin în praf și pe urmă coroane plutind pe apa mării, putrezite și ele de atâta vânturat și ciudatele sunete ale rugăciunilor muftiului și teroarea aceea nădușită din acest oraș al morții și al spectacolelor încoronărilor, fericirea și sfârșitul crunt, laolaltă, la distanțe mici de timp. Ritualul Amedenului, privegheat de curioși, bogate vestminte, porțile Saraiului, pline de umbra verde a chiparșilor funebri ce vesteau cumplete sfârșituri, tarafurile cântând în alaiuri și strigăte dulci de femeie, ceașii cu turbane uriașe, roșii, paicii în haine de ceremonie, cabanițe de jder proaspăt în care mai trăia parcă sângele animalelor jertfite, mereu moartea și viața, amestecându-se ca într-un perete pictat de o mână nebună ce vedea cu un ochi metafizic învâlmășeala fără rațiune, gândită strâmb, ironic, viața dând naștere morții în chiar clipa ieșirii la lumină. Steaguri și dumbarale, tuiuri și vestminte în culori otrăvite, postavuri și leneșe mătășării, strimfi și vâluri de gaz sub care zăceau ochi orbi, fără dragoste sau invidiind cu ură aceste ceremonii nemeritate. Pe acele ulițe trăise, sărac ca un șoarece, Nicolo Mavrocordat care vindea stambă până s-ajungă domn, după ce se prostituase luând-o pe Ruxandra cea ciupită de vărsat, văduva lui Alexandru Coconul și care avea să-l nască mai târziu pe Alexandru Exaporitul Mavrocordat; pe aceleași ulițe trecuse cu vise turbate în cap

Alois Gritti, bogatul aventurier lombard ce râvnea la tronul Ardealului și aproape îl și dobândise, dar sfârșise la galere ca și doctorul Rossi, cel ce trăgea spre tronul Munteniei. Dar Rudolf Cantacuzen, ce vânduse Ordinul Sfântului Gheorghe, moștenit de la Stolnicul Constantin Cantacuzen, unui evreu și i se luase un regiment pentru desonoare, fiind spânzurat tot aici, nu copilarise pe aceleași ulițe blestemate? Mavrocordații nu vânduseră întâi cărbuni și oi în Fenal? Dar fostul domnitor Alexandru Callimachi nu cerșise cu femeia lui bătrână, mulțumit că a scăpat cu viață la poarta Iccapu și la chioșcul Bagdad, în locul numit Haz-Ordaua pe unde altă dată trecuse călare, dar purtat spre glorie, în fruntea unui strălucit cortegiu? Unde erau briliantele și blănițele de vulpi negre din visele lui copilărești și mantia roșie ca sângele a Marelui Vizir, unde Miralemul, îmbrăcămințile ienicerilor și hanilor de Crimeia pe care-i văzuse, stând în șeile cailor sălbatici ce mergeau rotindu-se ca saltimbancii la circ? Unde dispăruseră parfumurile de demult, harnașamentele și pintenii de aur pierduți cu intenție în praful curților de către domnitorii făloși, unde mai stăteau ca într-o strană hazinelii împărătești, chilarlâi cu tingirile lor ce orbeau mulțimea în soarele mereu primăvărat de la Vosfor înaintea acestui pierde-vară de la Răsărit, cum îi spunea în nopțile lor de nebunie amoroasă de la palatul Caragua de lângă arcadele Loggettei, Herula Lucrezia Vimercatti, verișoara celui straniu Hrisoverghi, omul care-l sărăcise și-l făcuse să-și piardă onoarea, împingându-l diabolic spre un mormânt mic și fără glorie...

Venezia, orașul ce dispăruse undeva în memoria lui trebuia să șteargă dragostea pentru femeia venită de cine știe unde, din bordelurile cairote, ori de la Levantul puturos, spioană, ori o nerușinată femeie de lume ce-și răsese de el ca de un copil, în luxura Cetății Dogilor, rânindu-i sufletul pentru totdeauna. Suferise ca un câine umblând pe ulițele aurarilor, ori pe la Arsenal, căutând-o, așteptând să găsească vreun bilet sub ușă

când se întorcea în palatul închiriat pe o sumă colosală numai pentru ei amândoi și parcă pentru o veșnicie, deși știa că nu o să reziste, că într-o zi tot ce mai avea în țară trebuia să fie vândut și scos la mezat în Cochivechi, puțin pășându-i, pentru că o iubea ca un nebun și nu mai știa ce să-i mai cumpere, cărând trandafiri galbeni de Isfahan cu gondola din piața San Marco, atunci aduși pe ape din ținutul celor opt raiuri, trandafiri proaspeți, cu rouă încă pe ei, anume ținuți la întuneric, în cale, pe tăvi de argint sub care se punea gheață și stropiți de mâini dibace să nu se treacă, să mai păstreze aromele persienești, și-atunci înaltele odăi ale palatului Caragua răsunau de strigăte mici de durere și trandafirii striviți sub trupul ei mare și pietros expiau într-un nemaipomenit parfum și femeii i se făcea frică și se ridica și se privea nebună în oglinzile leproase, coclite și plângea, și i se părea că aude pe scări pașii contelui Attilio Vimercatti venind să-i ucidă pe amândoi; dar nu sosea nimeni, dinspre lagună se strecura numai un miros putred de mare ce descompunea sarea și-o lepăda pe sub zidurile vechi ale Veneziei, și la șase seara, când mai aveau un ceas până când ea trebuia să fugă, dusă de o gondolă neagră pe sub ziduri, asta numai spre iarnă, ca acum, răsunau clopotele celor 60 de biserici ale orașului, un oraș orgolios, tainic, al otrăvitelor întâlniri între îndrăgostiții bogați, gata să se lase uciși numai pentru a se găsi câte două ceasuri pe zi. Câte seri disperate când asculta pustiul, golit, ploaia pe lagună și deslușea sub streșinile palatelor rumoarea porumbeilor ce-și căutau culcușurile, și pe sub balcoane treceau alte gondole cu alți îndrăgostiți, la fel de nesăbuiți ca și ei, și o știa pe Herula Lucrezia în brațele aceluia bărbat brutal ce nu mai termina cu jocurile lui de cărți și o teroriza cu gelozia lui nebună! A doua zi sosea mușcată, cu răni rotunde pe spate și pe el îl apucau furiile, promitea că o să-l caute și-o să-l omoare fără îndoială pentru că astfel nu se mai putea, și ea, târfa, râdea cu gura-i sălbatică, mușcată de un alt amant, nu de soț, mințindu-l cu nerușinare, și inventa o mie de chinuri pe care le răbdase. Venezia, la amurg, când

nu venea la întâlnirile promise, spunând după ce îi trimetea medalioane lobate, cumpărate de la bijutierii de lângă podul Rialto la prețuri fabuloase, ori amulete cu Roata Norocului, sarazine sau lădițe arăbești aduse din Spania, cereei de Orient, cu câte o lacrimă de briliant ce-ți lua privirile la luminile lumânărilor, damascuri străvezii prin care Herula Lucrezia privea luna când contele Attilio Vimercatti pleca în Toscana, la moșie, să vâneze și ea spunea că nu-l urmează pentru că suferă de stenahorie și cerea să fie lăsată cu câteva prietene care jurau s-o distreze cât va lipsi el și s-o apere de curtea bărbaților; dar taftalele de Persia și China, maramaturile de Famagusta și voalurile alexandrine, aduse din spurcatul oraș unde fetele erau disvirginate la șase ani, câte antrepozite golise cu banii lui, pe câți îi îmbogățise acest nabab venit de la Orient cine știe pentru ce încurcate trebi, că încurcate erau cu adevărat și nimeni nu le dădea de capăt. Odată, de gelozie, văzându-i un umăr mușcat și abia acoperit cu pudră și cu dresuri era să-i dea foc rochiei de argint de Murcia în care era îmbrăcată, atunci adusă pe lagună. În altă seară, când se certaseră pentru că voise să plece mai devreme aruncase pe fereastră după ea cu tot ce-i venise la îndemână, de la covoarele maure până la sfeșnicele aurite lucrate cu dălțița. Atunci se pierduse și o Psaltire regală din secolul al XIII-lea, trimisă după înșelătoarea ce se îndepărta pe sub ferestrele deschise ale palatului Caragua. Venezia bizantină; Venezia dragostelor fără noroc, Venezia plină de cupole de aramă peste care ploua cu sunete de bronz la fiecare oră, din campanile pentru ca oamenii să ia aminte că timpul e iute trecător; Venezia piazzetelor răsunând de copite de cai; Venezia cu loggiile ei strălucind cu toate chipurile palide ale femeilor și bărbaților căzuți parcă din afrescuri sub lumina faclelor... Unde erau aceste săli pline de hermeline, de perdele, de tapiserii șterse de vreme, mâncate de rugina timpului, gemând de rumoarea șoptită a curtezanelor între care el nu o vedea decât pe una, pe această Herula Lucrezia Vimercatti, sosită din ostrovul de la Paros, rătăcind în acest oraș al

fildeşului și jaspului; în Venezia plină de intrigi ca de o râie spirituală fără moarte; Venezia onixului și a vaselor grele din care sburau păunițe coapte în uleiuri, scoțând flăcări din pliscuri la marile banchete din palatul baronului Philibert de Noailles, marele Maestru al Johaniților, rudă cu un Noailles ce luptase la Nicopole; Venezia ambasadurilor plini de intrigi ca împărații chinezi de ceasornice; Venezia ce dădea cu o mână plină de mir și lua cu două, pline de sânge; Venezia tratatelor de voluptate, a desfrânarilor afrodite trăite dincolo de zidurile garanza din care seara, la amurg cădeau bucăți de tencuială într-o descompunere care cine știe când trebuia să ia sfârșit; Venezia ducilor roși de păduchi sub zale; Venezia vanitoasă a arhiducilor, senzualul oraș în care se murea de sfârșeală când începea să bată vântul de iarnă, Bora, luând locul leșiosului scirocco, vântul dinspre Sahara ce golea urbea de lume, vara, alungând-o cine știe unde; dar ce oraș părăsit, frumos, lăsat de capul lui să pută, să adăpostească pe cei ce fugeau de adevăr; Venezia aventuriereilor, a femeilor ruinătoare; Venezia steagurilor bisericesti pictate de cei mai mari artiști ai lumii, și ei sfârșindu-se de lihtis în această pușcărie rău mirositoare, împodobită cu guri de tun, desenate de Cellini sau Michelangiolo, locul unde se parfumau banii și hamurile cailor, orașul debordând de rugi, cortegii și lepră. Surâsuri și evantalii, cupe lucrate de bijutieri geniali în care spumega otrava subtilă cu gust de vin, oarbe oglinzi ce-l mistuieră și pe el îmbrățișat, strivit în brațele acelei femei cu nume straniu: Herula Lucrezia. Jumalțuri și broderii, cearșafuri din care puteai să nu te mai ridici și chipurile strivite de fum la partidele de tarocchi, orașul ochilor divini, al mărgăritarelor jertfite mării, al baldachinelor păzite de halebardieri plătiți cu ora, sărmani actori de pantomimă ce locuiau undeva lângă leii de piatră ai Arsenalului, arătând ca niște câini.

Unde mergea el acum? Spre ce întunecat oraș apăsător de prima ninsoare, de bătaia acelor fulgi rătăciți de vânt în câmpia Scitiei Minor ce se prefăceau iute în lacrimi și se striveau de cristalul verde al carozzei. Câteva flăcărui palide abia pâlăiau

în zare, ocrotite de lămpile neamțului ce se ocupa de iluminatul Bucureștilor. Unde erau brocarturile bogate și caii de paradă cu prapuri grei pe șoldurile bine hrănite, unde larma mulțimii sau lumina reflectată de pieile de Cordova, sau acele cuori d'oro, piatra de culoarea lămâii a palatelor la amurg pe care jucau umbrele subtile ale grădinilor, ori larma Bucintorelui, convoaiele de balestieri cu penaje și livrelele albe ale valeților de taină, bufonii de la Sevilla, nobilimea vorace, îmbrăcată în camora de damasc roșu și sberniile gulerelor scumpe? Toți mureau undeva în amintirea lui, și gicolierii veseli, aruncând cu cercuri de metal în văzduh și înghițind flăcări, și servitorii plini de cuvinte, și zilele mari ale Carnavalului, la falsele mascherate când dincolo de veselie măștilor, ochii unor femei plângeau; orașul fusese mistuit undeva în lacomul timp, numit trecut.

*

Tusufache și cu vizitiul de pe capră probabil că înlemniseră, își spunea Hrisant Hrisoscelu privind cele două siluete aflate afară între măciuliile poleite ale carozzei. Livonianul ațipise lângă el, toropit de oboseală. Nu se mai auzeau nici îndemnurile ungureanului, nici pocnete de bici, începuse să ningă mărunț și își dăduse seama că frigul scăzuse, nu mai bătea vântul, un roi de fulgi amețiți înconjurau fanalele în vârtejuri ca niște fluturi, iute pierind în besna aceluia noemvre. Trase de lântugul care lăsa să intre aerul de afară prin ferestruica de cristal ce reflecta luminile Bucureștilor, ivite cu chioșcurile de priveală, ițindu-se peste grădinile despuiate de frunziș, cu morile de la Radu Vodă, amenințătoare, scârțâind funebru din aripele uriașe. Un miros de postav ud și de fum de balegă pătrundea din afară. Se auzea vag clipoceala Dâmboviței, alături, desghiocându-se la ușoara încălzire a vremii. Departe licăreau geamurile de hârtie ale logofetiei și sub copitele armăsarilor duruiră blănille podului Calicilor. Îi fu frică să nu-și rupă vreunul dintre ei glesnele, că bași să cumpere altul nu avea de unde lua. În curțile țigănești, din margine, mai ardeau focuri și se auzeau puscii rare. Pe urmă începură să bată